

ΑΕΞΙΚΟΝ
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΝ
ΥΠΟ^{της}
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΖΗΚΙΔΟΥ

ΚΔΕΗΓΗΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΟΝ

ΈΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΙΔΕΡΗ
ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΛ 44
ΑΘΗΝΑΙ

Πᾶν ἀντίτυπον γνήσιον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τῶν κλη-
ρονόμων τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ ἐκδότου.

Οἱ Κληρονόμοι
Γ. Ζηχίδεον

Α. Πλάτη.
Α. Κεδάκη

ΕΒΒΑΙΟΘΗΚΗ
ΒΑΣΙΟΥ ΗΕΣΣΑΛΩΝΙΚΗΣ

Αρ. 8

θ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Κ.Ο.Β.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΣΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΠΗΥΞΗΜΕΝΟΣ

Μετὰ πόνου πολλοῦ καὶ ἐρεύνης ἐνδελεχοῦς περισυλλέξαντες τὴν ὅλην τῆς βίβλου τῆσδε, ἵτις « Ὁρθογραφικὸν καὶ χρηστικὸν Δεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς τε ἀοχαλας καὶ τῆς νεωτέρας » ἐπιγράφεται, ἃτε βουλόμενοι νὰ καταστήσωμεν αὐτὴν κοινὸν κτῆμα παντὸς ἀνθρώπου, καθηγητοῦ, διδασκάλου, ἐπιστήμονος, λογίου, δημοσιογράφου, συγγραφέως βιβλίων, μαθητοῦ καὶ μαθητρίας, τύποις δὲ νῦν δημοσιεύοντες αὐτὴν νυνδὴ συντελεσθεῖσαν ἀναγκαζόμενα νὰ ποιησώμεθα περὶ αὐτῆς τὸν ἔπομενον λόγον.

« Ὁρθογραφία εἶνε τὸ δρῦμος γράφειν λέξιν τινά. Ὁρθῶς δὲ γράφεται λέξις τις κατὰ ποιότητα, ποσότητα, τόνον, πνεῦμα καὶ σύνταξιν. » Εστι δὲ ποιότης μέν, ὅτε ζητοῦμεν ποῖον στοιχεῖον εἶνε ἐν τινι λέξει, οἷον ἐν τῇ λέξει **ΈΜπορος**, **κλάΣμα** καὶ **ἀνάΓκη**, κτλ. τὸ Ν εἶνε ἢ τὸ Μ καὶ τὸ Ζ ἢ τὸ Σ καὶ τὸ ΓΓ ἢ τὸ ΓΚ. Ποσότης δέ, ὅτε ζητοῦμεν πόσα στοιχεῖα εἶνε ἐν τινι λέξει ἢ συλλαβῆ, οἷον ἐν τῇ λέξει **μῆμος** καὶ **χελίοις** καὶ **δφείδιον**, κτλ. ἐν διὰ τοῦ Ι ἢ δύο διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου (**μεῖμος** καὶ **χελίοις** καὶ **δφείδιον**), κτλ. Τόνος δέ, ὅτε γνωστῆς οὖσης τῆς προσῳδίας τῶν φωνηέντων ζητεῖται, ἀν δέξειαν ἢ περισπωμένην δφείλει νὰ ἔχῃ ἰέξις τις, ἢ ὅτε ζητεῖται κατὰ τίνα συλλαβὴν δφείλει νὰ

ότερος), δικαιούμενος σύνηθες, καὶ ὄνομα βασιλίσσης τῆς Ἰσπανίας **Καλλιστέρα** (Διήγησ. ἐρωτ. Φλωρί. καὶ Πλατ. 113), καὶ συγκρ. ἐπίρρο. **καλλιτέρως** ἐν ἐπιγραφῇ Ἡλιδος τοῦ Σ' αἰῶνος π. Χ. (Arch. Ztg. 1881 σελ. 82. IA, 113, C) καὶ ὄνομα πόλεως **Καλλίτεραι** (Πτολ. Γ', γ', 35) ἐν Βισαλτίᾳ τῆς Μακεδονίας (πρβλ. καὶ **Καλλίστη** ὡς ἐκαλεῖτο πρότερον ἢ νῆσος **Θήρα**). Ταῦτα δὲ πάντα κυροῦσι τὴν γραφὴν **καλλιτέρος**, ἢ δὲ γραφὴ **καλύτερος** εἰσαγομένη σύγχυσιν γεννᾷ ἐν τῇ γραφομένῃ, ἔχουσῃ τὸ **κάλλιον**, **καλλιότερος** καὶ **καλλιτέρως** τῆς παραδόσεως καὶ **Καλλίτεραι**.

Καὶ τὸ συγκριτικὸν τοῦ μέγας εἶνε παρὰ μεταγενεστέροις **μεγαλώτερος** καὶ **μεγαλείτερος** (γενόμενον παρὰ τὸ **μεγαλειότερος**, τὸ καὶ παρὰ τῷ λαῷ σύνηθες ὅν, κατὰ τὸ **δραότερος** καὶ **δράτερος**, **παλαιότερος** καὶ **παλαίτερος**, **σχολαιότερος** καὶ **σχολαίτερος**), ὡς ἐν Διηγήσ. Βελθάνδρ. καὶ Χρυσάντ. 366

«κρατοῦν τὸν **μεγαλείτερον** τὸν πρῶτον τῶν ἐρώτων».

Τὸ δὲ **μεγαλεῖος**, οὗ παρὰ τῷ λαῷ φέρεται τὸ ὑπερθετικὸν **μεγαλειότατος**, εὐκόλως ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ μεγαλοπρεπῆς καὶ λαμπρὸς ἥδυνατο νὰ σημαίνῃ ἀπλῶς τὸ μέγας, πρβλ. καὶ «μεγαλείως ὁφελῶν τὴν πόλιν» (Ξεν. Ἀγησ. α', 16) καὶ «μεγαλείως ἔχαρησαν» (Πολύβ. Γ', πξ', δ)=μεγάλως.

Ἐπιφανεία Ἀθηναῖς Ιουλίου Ισταμένου 1913.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΖΗΚΙΔΗΣ

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΗΣ ΤΕ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ

Α

ἄ (θαυμαστ. ἐπιφώνημα), ἄ (ἀ-
ναρροική ἀγτωνυμίχ=δποῖα) καὶ
ἄ ἄ (γετλιαστικὸν ἐπιφώνημα)
καὶ ἄ ἄ (γελαστικὸν ἐπιφώνη-
μα=χά χά).

ἄβακιον (τὸ ἄβάκι) τὸ α-
τῆς προπαραληγούσης βραχύ.

ἄβαξ, -ίκος (τὸ α τῆς πα-
ραλ. βραχύ), πλάξ, σανίς.

† ἄβαρια (νέα λέξις, Ἰταλ.
avaria, Γαλλ. avarie), κάμνω
ἄβαριαν, ἀνθ' οὐ λεκτέον «ἐκ-
βολὴν ποιοῦμαι τοῦ φόρτου» η
«τὸ βάρος τοῦ πλοίου ὁνττω»
(προβλ. Πράξ. Ἀποστ. κζ', 18-19)

η «ἀποτίθεμαι τὸ βάρος» η
καὶ «ἀποφορτίζομαι» (ἀποθετ.)
καὶ «ἀποφορτισμὸν ποιοῦμαι»
(προβλ. ἀποφορτίσασθαι· τὸ βάρος
βέψαι· Ἡσύχ.) καὶ «ἀποφορτί-
σασθαι, κουφίσαι τὴν ναῦν, ἐπε-
λαφρῦναι, ἐκβολὴν ποιήσασθαι
τῶν φορτίων» (Πολυδ. Α', 99) καὶ
ἀποσκευάσασθαι, προβλ. «ἀπο-

σκευαζόμενοι: ἀποτιθέμενοι βά-
ρος καὶ ἀποβάλλοντες ἐκ μετα-
φορᾶς τῶν διὰ τὴν ζάλην τῆς
θαλάσσης ναυτῶν τὰ σκεύη γηός
ἀπορριπτούντων» (Σουΐδ. σελ. 153,
Β' Βεκκ.). δρα καὶ Κοραῆν ἐν
Ἀτακτ. Δ', σελ. 1 καὶ 709. Ἐκ
τῶν μετὰ θάγκτ. τόμ. Α', σελ. 362.

ἄβδα (δ πατήρ) διὰ δύο δικιά
ἀκλίτως (λέξις Ἐδραῖκή).

ἄβδαδόπουλος (δ)=υἱός
ἀβδᾶ (δρα σελ. ος').

Ἄβδακονυμ (δ) διὰ δύο δικιά
ἀκλίτως (λέξις Ἐδραῖκή).

Ἄβδηρα (τὰ) πόλις ἐν Θρά-
κη (ἐν ἐπιγρ. μετὰ δασείας) εἰδ
τοῦ Η η παραλήγουσα.

Ἄβδηρίτης (δ) κάτοικος τῶν
Ἄβδηρων (τὸ ι τῆς παραληγ.
μακρόν, δθεν οι Ἄβδηρίται) ἐν
ἐπιγρ. μετὰ δασείας.

Ἄβέβαιος (ἐπίθ. 2), τὸ θηλυ-
κόν εἶναι η ἄβεβαιος, οὐχὶ δὲ η
ἄβεβαία, ὑπερθετ. ἄβεβαιοτατος.